

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПЛАТНЕ СИСТЕМЕ
СЛУЖБА ЗА НАДГЛЕДАЊЕ И РАЗВОЈ ПЛАТНИХ СИСТЕМА

Платни системи у БиХ у 2023. години

Сарајево, 29.03.2024. године

Садржај

1. Увод.....	3
2. БПРВ и жироклиринг трансакције	3
3. Концентрација по броју и вриједности трансакција.....	8
4. Временски распоред пласирања трансакција.....	9
5. Међународни клиринг	10
6. Организационе шеме банака.....	12
7. Међубанкарске и унутарбанкарске трансакције.....	13
8. Канали банака.....	20

1. Увод

Извјештај „Платни системи у БиХ у 2023. години“ као редован годишњи извјештај о раду платних система у Босни и Херцеговини (даље: БиХ) је рађен на основу података прикупљених од 22 банке у БиХ и интерних података Централне банке Босне и Херцеговине (даље: ЦББиХ).

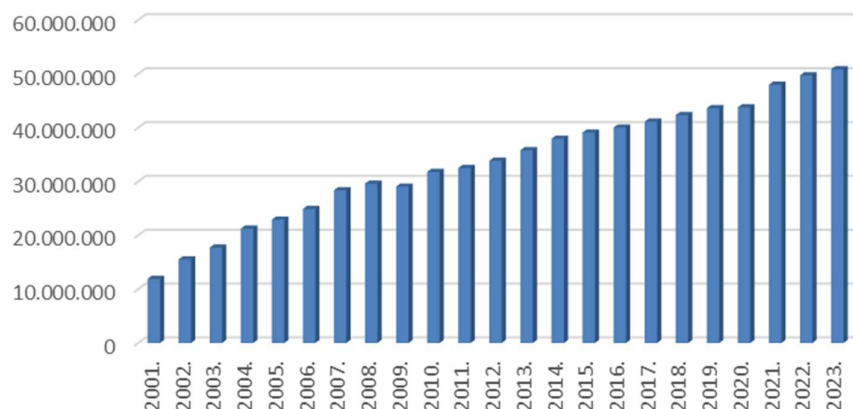
ЦББиХ је у току 2023. године успјешно одговорила свим задацима када је у питању стабилно функционисање платних система чији је власник и оператер, те су кроз исте извршене све трансакције у току радног времена система.

2. БПРВ и жиро клиринг трансакције

Протекле, 2023. године у Платним системима ЦББиХ је забиљежен раст броја трансакција као и њихове вриједности.

Преглед броја трансакција у Платним системима ЦББиХ за период од 2001. до 2023. године	
Година	Број трансакција
2001.	11.916.222
2002.	15.526.839
2003.	17.721.251
2004.	21.242.162
2005.	22.909.427
2006.	24.900.936
2007.	28.367.097
2008.	29.598.572
2009.	29.039.567
2010.	31.774.686
2011.	32.489.826
2012.	33.837.361
2013.	35.799.626
2014.	37.930.337
2015.	39.086.648
2016.	40.004.202
2017.	41.107.361
2018.	42.334.026
2019.	43.601.606
2020.	43.774.406
2021.	47.971.726
2022.	49.700.235
2023.	50.822.188
Укупно:	771.456.307

Преглед броја трансакција у Платним системима ЦББиХ за период од 2001. до 2023. године

Преглед трансакција по вриједности у Платним системима ЦББиХ за период од 2001. до 2023. године

Година	Трансакције по вриједности у КМ
2001.	16.844.843.315
2002.	22.509.671.792
2003.	24.342.825.574
2004.	28.383.452.792
2005.	36.194.883.247
2006.	47.727.696.822
2007.	60.192.696.720
2008.	70.344.517.441
2009.	64.457.938.969
2010.	67.778.691.332
2011.	76.653.471.820
2012.	81.533.268.431
2013.	76.604.896.747
2014.	87.858.114.404
2015.	85.105.843.766
2016.	88.379.953.010
2017.	96.243.249.000
2018.	102.669.704.908
2019.	123.046.070.387
2020.	105.132.312.596
2021.	122.403.038.511
2022.	145.825.330.468
2023.	163.096.124.957
Укупно:	1.793.328.597.008

Преглед БПРВ и жиро клиринг трансакција у Платним системима ЦББиХ за период од 2001. до 2023. године

Година	БПРВ		Жиро клиринг	
	Број трансакција	Вриједност у КМ	Број трансакција	Вриједност у КМ
2001.	332.622	9.701.270.430	11.583.600	7.143.572.885
2002.	257.691	13.519.780.127	15.269.148	8.989.891.665
2003.	293.847	14.460.652.316	17.427.404	9.882.173.258
2004.	480.935	19.178.523.535	20.761.227	9.204.929.257
2005.	521.014	27.236.549.476	22.388.413	8.958.333.771
2006.	591.823	37.280.188.111	24.309.113	10.447.508.711
2007.	704.702	48.174.209.589	27.662.395	12.018.487.131
2008.	766.690	57.335.307.266	28.831.882	13.009.210.175
2009.	692.669	52.283.260.876	28.346.898	12.174.678.093
2010.	713.775	55.281.115.708	31.060.911	12.497.575.624
2011.	760.459	63.607.787.849	31.729.367	13.045.683.971
2012.	763.522	68.310.225.344	33.073.839	13.223.043.087
2013.	773.099	63.231.533.830	35.026.527	13.373.362.917
2014.	821.897	73.896.929.048	37.108.440	13.961.185.356
2015.	874.575	70.654.654.893	38.212.073	14.451.188.873
2016.	935.319	72.871.045.267	39.068.883	15.508.907.743
2017.	996.043	79.855.384.343	40.111.318	16.387.864.656
2018.	1.067.256	85.393.044.051	41.266.770	17.276.660.857
2019.	1.105.320	104.825.511.544	42.496.286	18.220.558.843
2020.	1.072.023	87.108.346.289	42.702.383	18.023.966.308
2021.	1.236.315	102.287.161.783	46.735.411	20.115.876.728
2022.	1.435.980	123.369.551.063	48.264.255	22.455.779.405
2023.	1.523.992	139.163.874.491	49.298.196	23.932.250.467
Укупно:	18.721.568	1.469.025.907.228	752.734.739	324.302.689.780

Омјер БПРВ и жироклиринг трансакција у 2023. години				
	Број трансакција	Учешће у укупном броју трансакција	Вриједност у КМ	Учешће у укупној вриједности
БПРВ	1.523.992	3,00%	139.163.874.491	85,33%
Жироклиринг	49.298.196	97,00%	23.932.250.467	14,67%
Укупно:	50.822.188	100%	163.096.124.957	100%

Учешће броја БПРВ трансакција у укупним трансакцијама у 2023. години износи 3,00%, док је учешће у вриједности 85,33%.

Учешће жиро клиринг трансакција у броју укупних трансакција износи 97,00%, а у вриједности 14,67%.

3. Концентрација по броју и вриједности трансакција

Првих десет банака у укупном броју БПРВ и жиро клиринг међубанкарских трансакција, учествовало је у 2023. години са 78,49%, што је повећање у односу на 2022. годину (2022. године десет банака је остварило 75,24% свих трансакција).

Првих пет банака у укупном броју БПРВ и жиро клиринг међубанкарских трансакција, учествовало је у 2023. години са 56,64%, што је повећање у односу на 2022. годину (2022. године првих пет банака је остварило 53,32% свих трансакција).

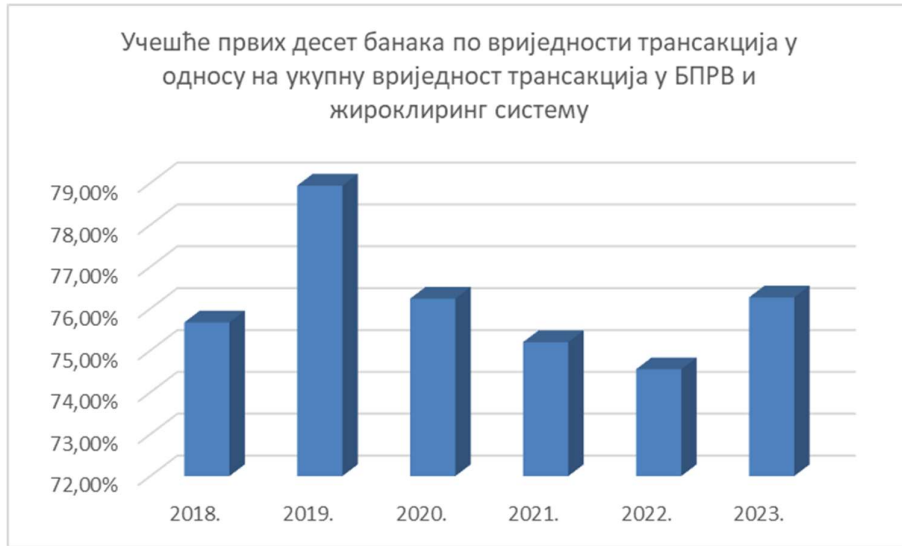
Учешће првих десет банака по броју трансакција у односу на укупан број трансакција у БПРВ и жиро клиринг систему у 2023. години		
Година	Број трансакција	%
2023.	39.897.787	78,49

У укупној вриједности трансакција првих десет банака је учествовало са 76,27%, повећавши тако свој удио, будући да је 2022. године њихов удио био 74,55%.

У укупној вриједности трансакција, првих пет банака је учествовало са 50,67%, повећавши тако свој удио, будући да је 2022. године њихов удио био 50,42%.

Учешће првих десет банака по вриједности трансакција у односу на укупну вриједност трансакција у БПРВ и жиро клиринг систему у 2023. години		
Година	Вриједност трансакција у КМ	%
2023.	124.785.154.685	76,27

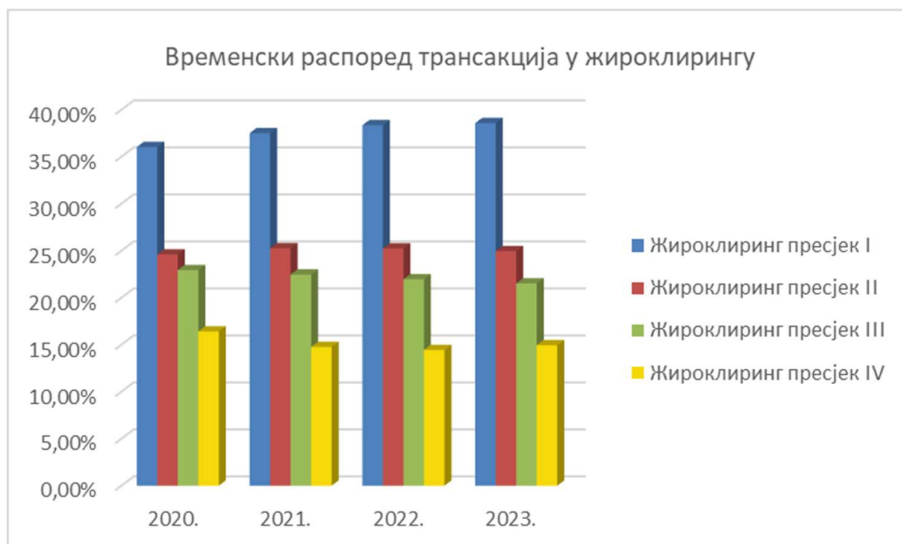

4. Временски распоред пласирања трансакција

Сходно Оперативним правилима за жироклиринг, поравнање нето позиција се врши у платном систему БПРВ за четири клириншка циклуса у току дана.

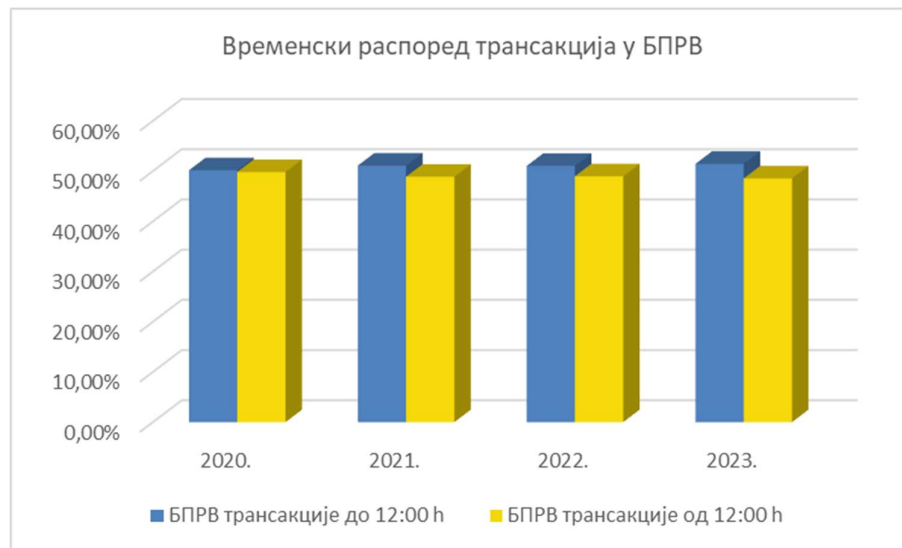
Процентуално учешће слања налога банака по клириншким циклусима у платни систем жироклиринга у току 2023. године је као што слиједи:

Временски распоред трансакција у жироклирингу изражен у %				
Жироклиринг пресјек	2020.	2021.	2022.	2023.
Жироклиринг пресјек I	36,03%	37,51%	38,36%	38,58%
Жироклиринг пресјек II	24,61%	25,26%	25,24%	24,95%
Жироклиринг пресјек III	22,94%	22,47%	21,96%	21,52%
Жироклиринг пресјек IV	16,42%	14,76%	14,44%	14,95%

Процентуално учешће слања налога банака у платни систем БПРВ у току 2023. године је као што слиједи:

Временски распоред трансакција у БПРВ изражен у %				
БПРВ пресјек	2020.	2021.	2022.	2023.
БПРВ трансакције до 12:00 h	50,18%	51,11%	51,03%	51,45%
БПРВ трансакције од 12:00 h	49,82%	48,89%	48,97%	48,55%

5. Међународни клиринг

Кроз систем клириншког начина обрачуна међународних плаћања, банке из БиХ су у 2023. години пласирале 11.655 налога (10.395 налога у 2022. години), чија је вриједност била 221.290.817 еура (288.120.247 еура у 2022. години). У систему клиринга међународних плаћања учествовало је седам банака из БиХ и то:

Р.бр.	Назив учесника	BIC code
1	Аса Банка д.д. Сарајево	IKBZBA2XXXX
2	Vosna Bank International д.д. Сарајево	BBIBBA22XXX
3	ProCredit Bank д.д. Сарајево	MEBBBA22XXX
4	НАША БАНКА а.д. Бијељина	PAVLBA22XXX
5	Атос банк а.д. Бања Лука	SABRBA2BXXX
6	Банка Поштанска штедионица а.д. Бања Лука	KOBVBA22XXX
7	МФ банка а.д. Бања Лука	MFBLBA22XXX

Укупан број налога и њихова вриједност по годинама:

Година	Број налога	Вриједност налога
2010.	5.877	56.895.162 €
2011.	6.852	84.244.664 €
2012.	6.819	93.651.205 €
2013.	7.929	122.641.627 €
2014.	8.769	131.046.506 €
2015.	9.637	176.275.344 €
2016.	10.319	197.607.823 €
2017.	10.602	172.103.917 €
2018.	10.853	224.074.932 €
2019.	11.931	265.096.190 €
2020.	10.622	235.143.401 €
2021.	12.236	352.790.320 €
2022.	10.395	288.120.247 €
2023.	11.655	221.290.817 €

6. Организационе шеме банака

Укупан број организационих дијелова банака на крају 2023. године је износио 747 (2022. године банке су имале 761 организациона дијела).

У табели је дат приказ организационих дијелова по ентитетима у односу на сједиште банке:

Организациони дијелови банке				
Година	У ентитету сједишта банке	У другом ентитету	У дистрикту Брчко	Укупно
2018.	699	92	20	811
2019.	706	75	18	799
2020.	695	76	18	789
2021.	643	64	16	723
2022.	673	72	16	761
2023.	661	71	15	747

У наредној табели је дат приказ броја организационих дијелова банака у Федерација Босне И Херцеговине (даље: ФБиХ), Република Српска (даље: РС) и Дистрикт Брчко (даље: ДБ):

Организациони дијелови банке				
Година	ФБиХ	РС	ДБ	Укупно
2023.	446	286	15	747

7. Међубанкарске и унутарбанкарске трансакције

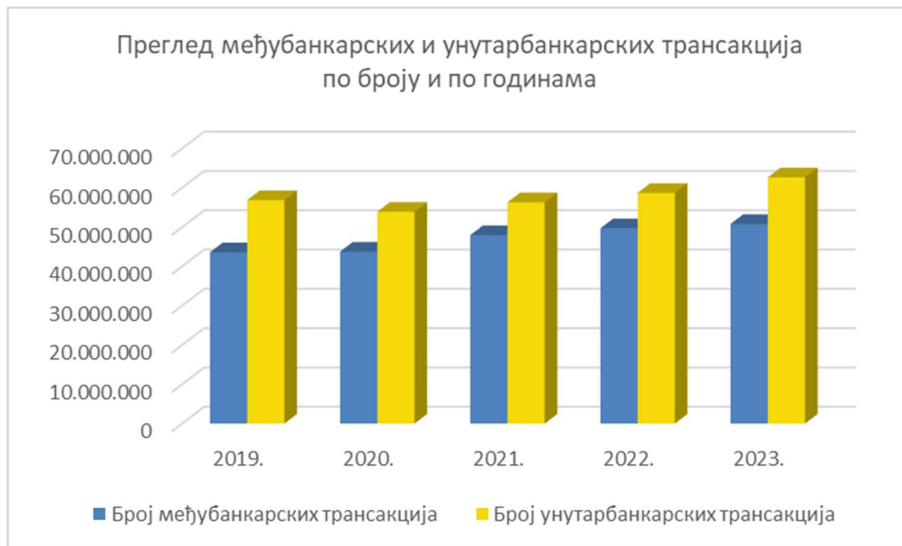
Током 2023. године је реализовано 50.822.188 међубанкарских плаћања (у 2022. години 49.700.235) и 62.676.044 унутарбанкарских (у 2022. години 58.727.637).

У процентима исказано, у укупном броју трансакција 45% је реализовано међубанкарских трансакција (кроз платне системе ЦББиХ: БПРВ и жиро клиринг), наспрот 55% налога пласираних унутар банака.

Преглед међубанкарских и унутарбанкарских трансакција по броју у 2023. години		
Број међубанкарских трансакција	Број унутарбанкарских трансакција	Укупно
50.822.188	62.676.044	113.498.232
45%	55%	100%

Преглед међубанкарских и унутарбанкарских трансакција по броју и по годинама			
Година	Број међубанкарских трансакција	Број унутарбанкарских трансакција	Укупно
2019.	43.601.606	56.879.236	100.480.842
2020.	43.774.406	53.927.204	97.701.610
2021.	47.971.726	56.325.952	104.297.678
2022.	49.700.235	58.727.637	108.427.872
2023.	50.822.188	62.676.044	113.498.232

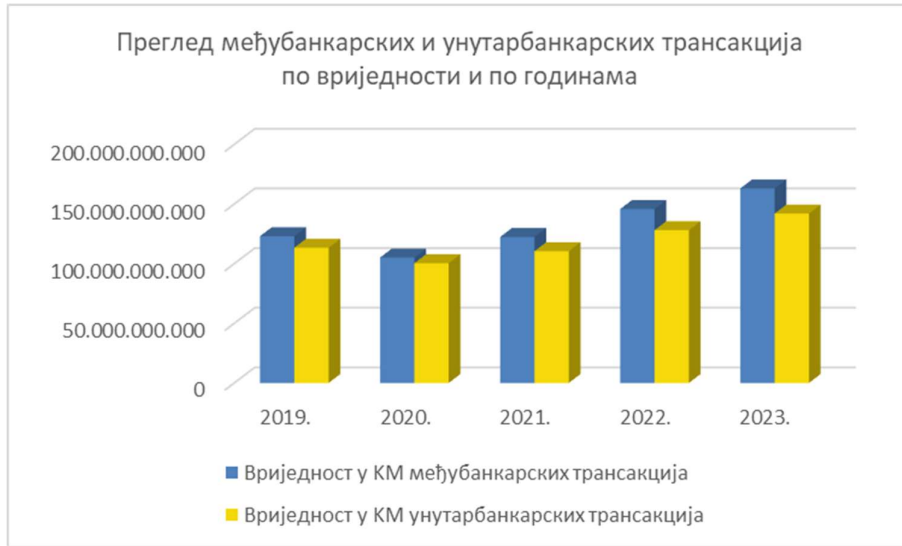

Посматрајући по вриједности у 2023. години је реализовано 163.096.124.957 КМ кроз налоге међу банкама (у 2022. години 145.825.330.468 КМ) и 142.025.862.822 КМ унутар банака (у 2022. години 128.127.838.936 КМ). Омјер једних наспрам других – међубанкарских у односу на унутарбанкарске је као у табели:

Преглед међубанкарских и унутарбанкарских трансакција по вриједности у 2023. години		
Вриједност у КМ међубанкарских трансакција	Вриједност у КМ унутарбанкарских трансакција	Укупно
163.096.124.957	142.025.862.822	305.121.987.779
53%	47%	100%

Преглед међубанкарских и унутарбанкарских трансакција по вриједности и по годинама			
Година	Вриједност у КМ међубанкарских трансакција	Вриједност у КМ унутарбанкарских трансакција	Укупно
2019.	123.046.070.387	113.372.584.035	236.418.654.422
2020.	105.132.312.596	100.429.423.241	205.561.735.837
2021.	122.403.038.511	110.469.030.643	232.872.069.154
2022.	145.825.330.468	128.127.838.936	273.953.169.404
2023.	163.096.124.957	142.025.862.822	305.121.987.779

У наставку дајемо преглед унутарбанкарских и међубанкарских трансакција по врсти иницирања налога (електронски и папирни) за 2023. годину. Преглед је дат по броју као и по вриједности налога:

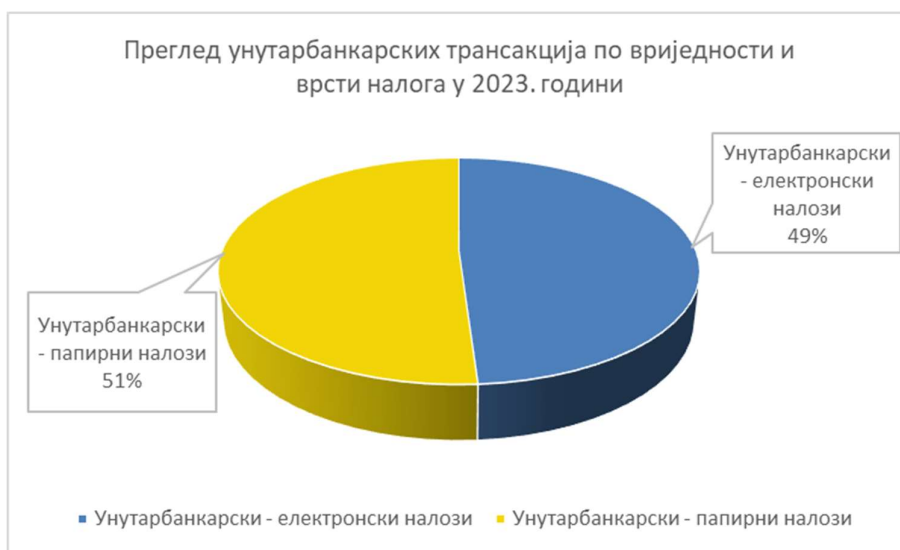
Преглед унутарбанкарских трансакција по броју и врсти налога у 2023. години		
Унутарбанкарски - електронски налози	Унутарбанкарски - папирни налози	Укупно
38%	62%	100%

Преглед међубанкарских трансакција по броју и врсти налога у 2023. години		
Међубанкарски - електронски налози	Међубанкарски - папирни налози	Укупно
52%	48%	100%

Преглед унутарбанкарских трансакција по вриједности и врсти налога у 2023. години		
Унутарбанкарски - електронски налози	Унутарбанкарски - папирни налози	Укупно
49%	51%	100%

Преглед међубанкарских трансакција по вриједности и врсти налога у 2023. години		
Међубанкарски - електронски налози	Међубанкарски - папирни налози	Укупно
59%	41%	100%

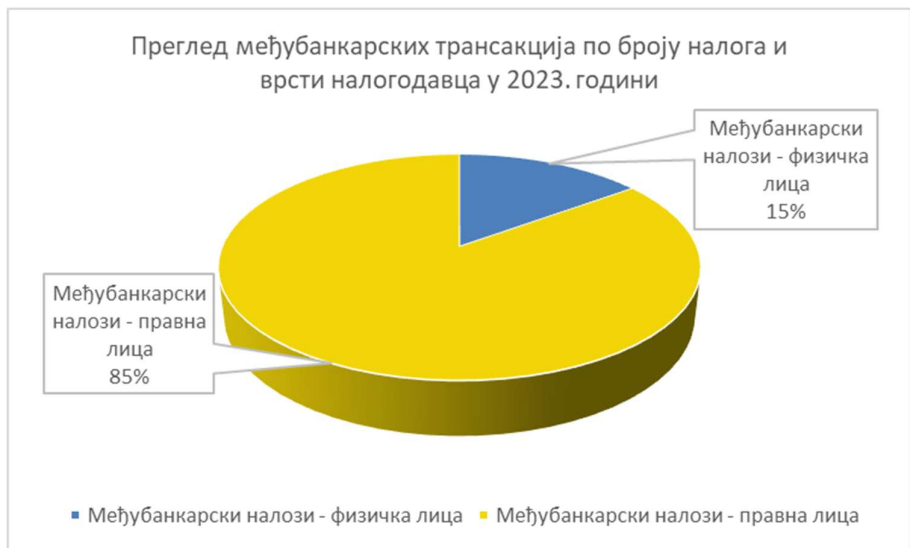

Преглед унутарбанкарских и међубанкарских трансакција по врсти налогодавца (физичка и правна лица) за 2023. годину по броју и вриједности налога:

Преглед унутарбанкарских трансакција по броју налога и врсти налогодавца у 2023. години		
Унутарбанкарски налози - физичка лица	Унутарбанкарски налози - правна лица	Укупно
31%	69%	100%

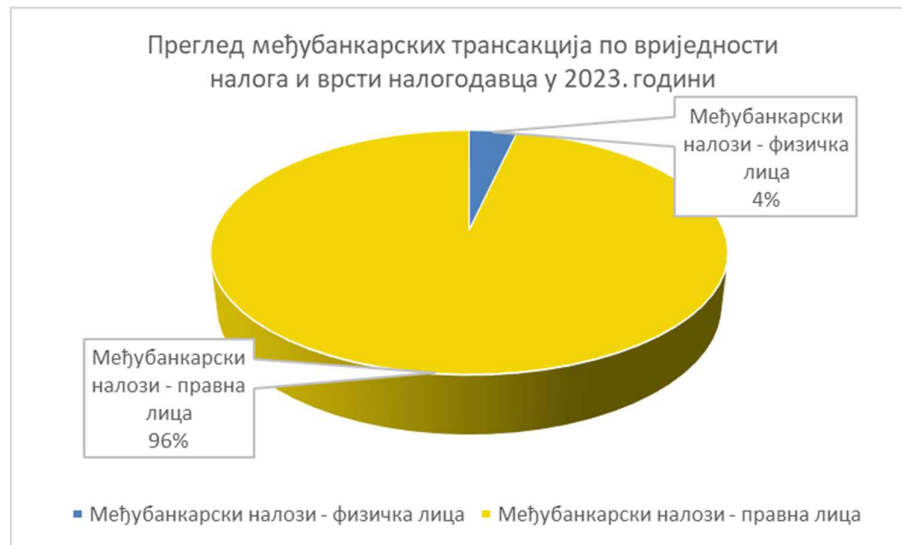
Преглед међубанкарских трансакција по броју налога и врсти налогодавца у 2023. години		
Међубанкарски налози - физичка лица	Међубанкарски налози - правна лица	Укупно
15%	85%	100%

Преглед унутарбанкарских трансакција по вриједности налога и врсти налогодавца у 2023. години		
Унутарбанкарски налози - физичка лица	Унутарбанкарски налози - правна лица	Укупно
9%	91%	100%

Преглед међубанкарских трансакција по вриједности налога и врсти налогодавца у 2023. години		
Међубанкарски налози - физичка лица	Међубанкарски налози - правна лица	Укупно
4%	96%	100%

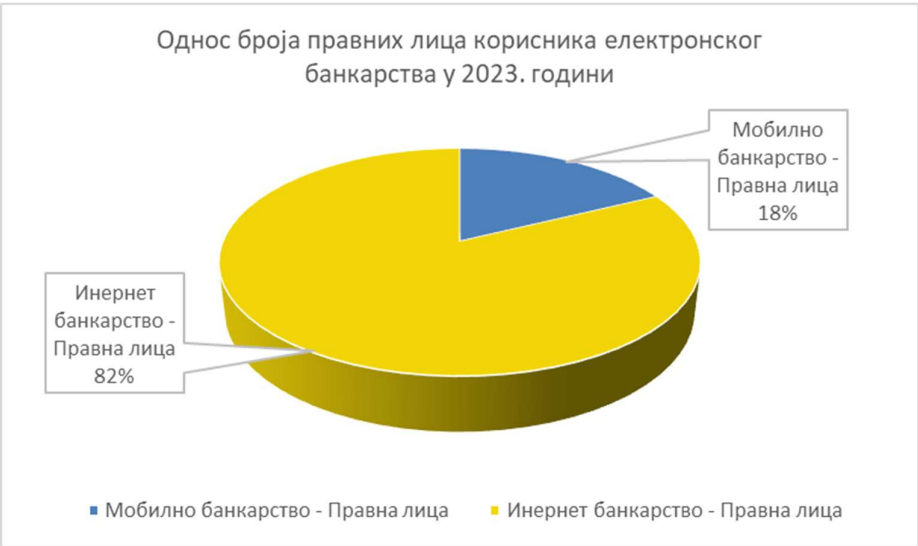
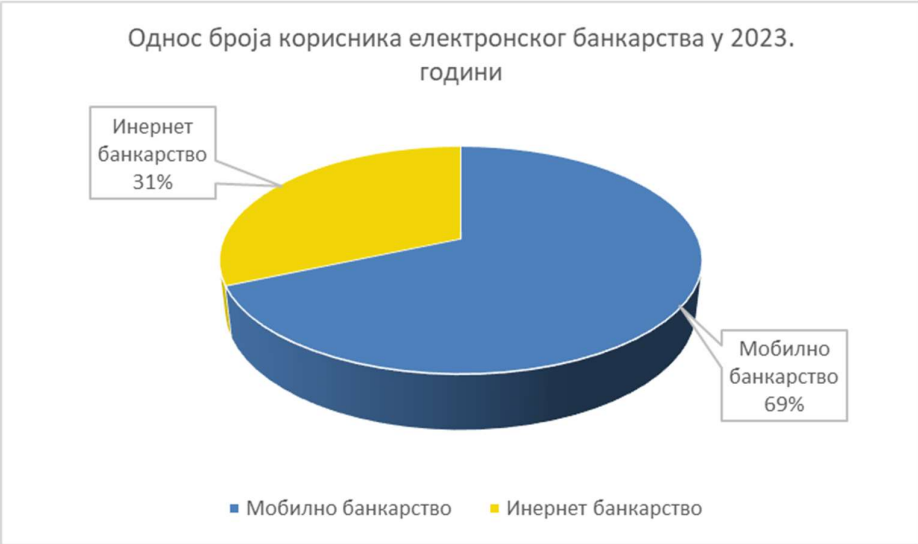

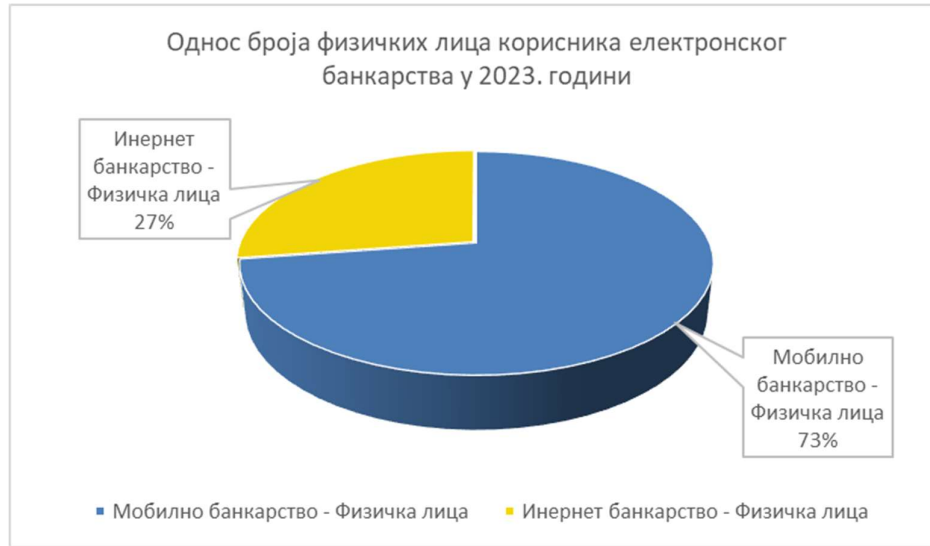
8. Канали банака

У БиХ 22 банке нуде електронско банкарство (мобилно и/или интернет банкарство).

Овом врстом услуге обухваћено је укупно 1.575.942 субјекта (у току 2022. било је 1.324.202), и то 119.595 правних субјеката (у току 2022. било је 98.704) и 1.456.347 физичких лица (у току 2022. је било 1.225.498). Изражен је тренд повећања броја клијената који имају уговорену ову врсту услуге.

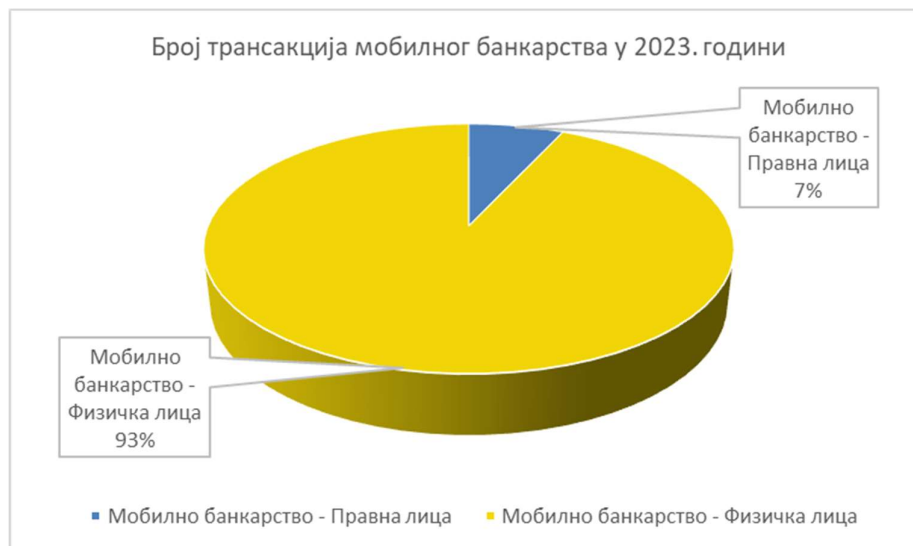

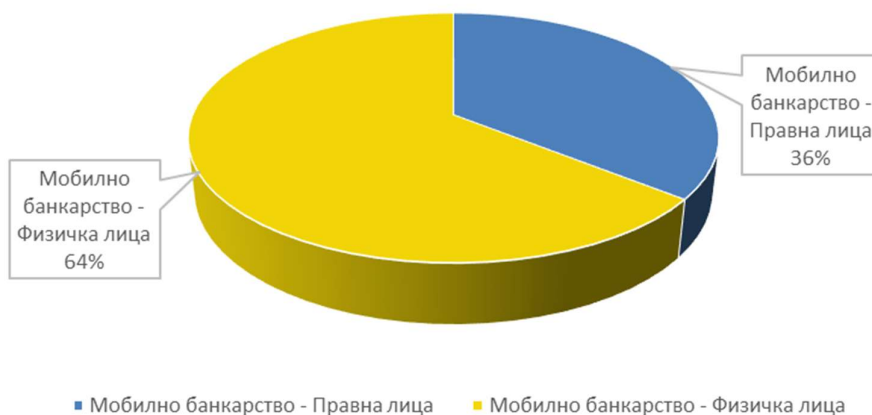
Преглед броја и вриједности трансакција електронског банкарства:

Број трансакција електронског банкарства							
Година	Мобилно банкарство - правна лица	Мобилно банкарство - физичка лица	Интернет банкарство - правна лица	Интернет банкарство - физичка лица	Плаћање преко АТМ - правна лица	Плаћање преко АТМ - физичка лица	Укупно
2023.	855.229	11.500.095	27.856.220	1.409.264	0	3.887	41.624.695

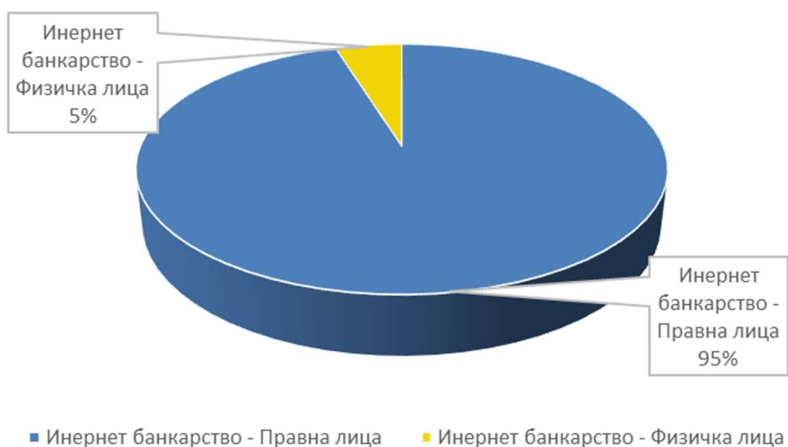
Вриједност трансакција електронског банкарства							
Година	Мобилно банкарство - правна лица	Мобилно банкарство - физичка лица	Интернет банкарство - правна лица	Интернет банкарство - физичка лица	Плаћање преко АТМ - правна лица	Плаћање преко АТМ - физичка лица	Укупно
2023.	1.568.496.638	2.827.375.492	145.135.234.440	641.524.803	0	576.092	150.173.207.464

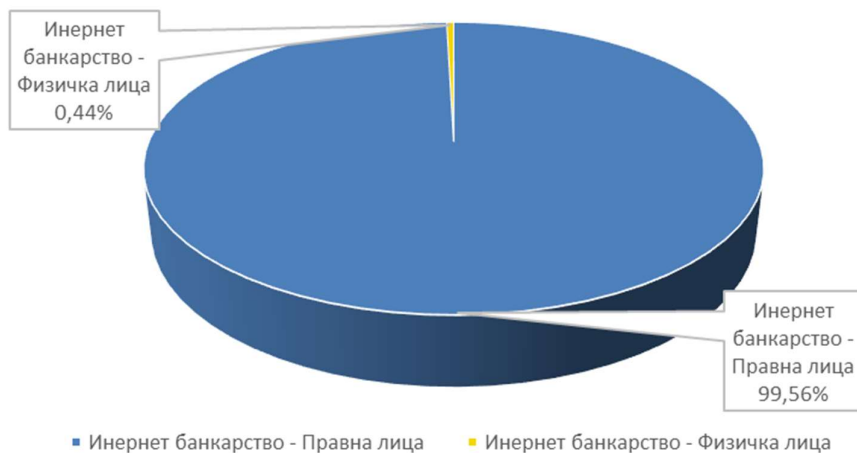
Вриједност трансакција мобилног банкарства у 2023. години

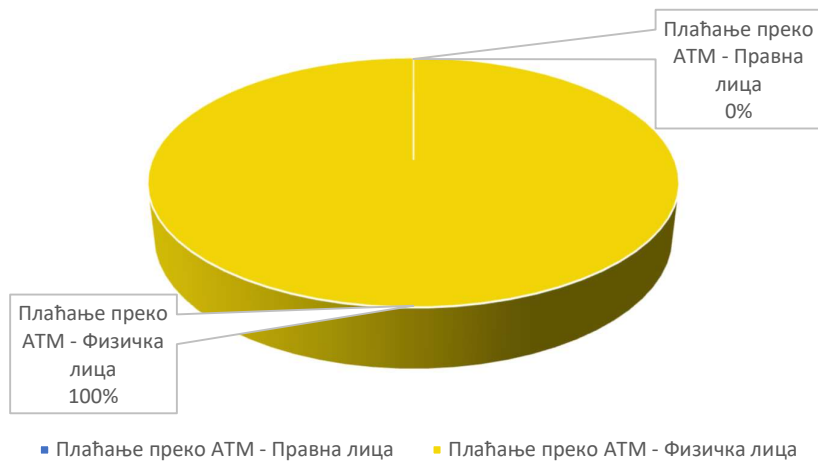
Број трансакција инернет банкарства у 2023. години

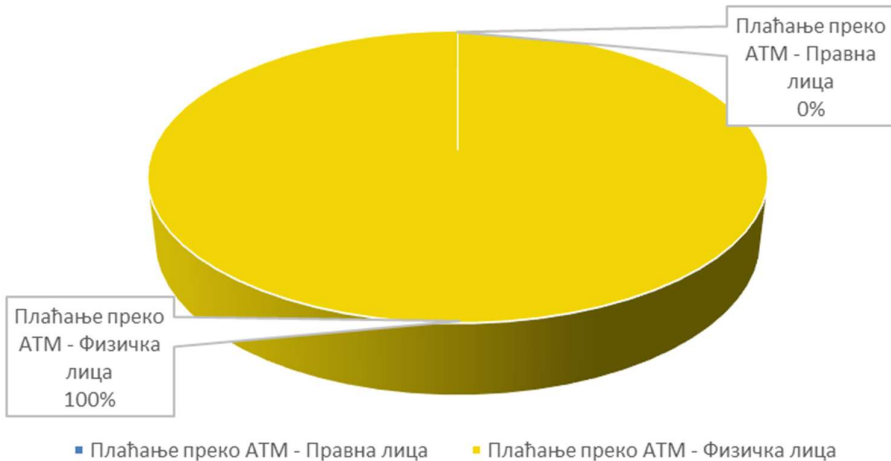
Вриједност трансакција интернет банкарства у 2023. години

Број трансакција плаћања преко АТМ-а у 2023. години

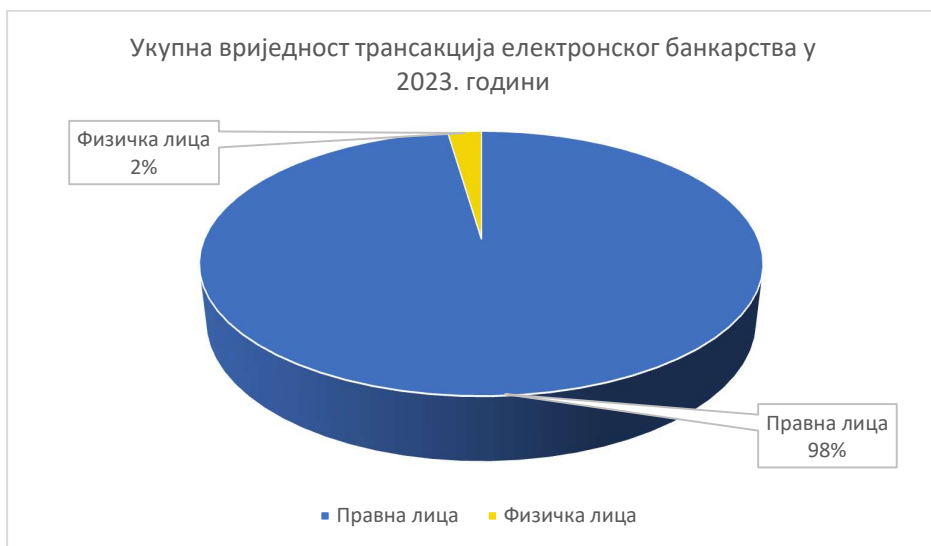

Вриједност трансакција плаћања преко АТМ-а у 2023. години

Укупан број трансакција електронског банкарства у 2023. години

Преглед броја активних клијената електронског банкарства (оних који су имали минимално једну трансакцију у току календарске 2023. године) дат је у наставку:

Година	Мобилно банкарство - Правна лица	Мобилно банкарство - Физичка лица	Мобилно банкарство	Инернет банкарство - Правна лица	Инернет банкарство - Физичка лица	Инернет банкарство	Укупно
2023.	12.445	449.261	461.706	71.211	44.965	116.176	577.882

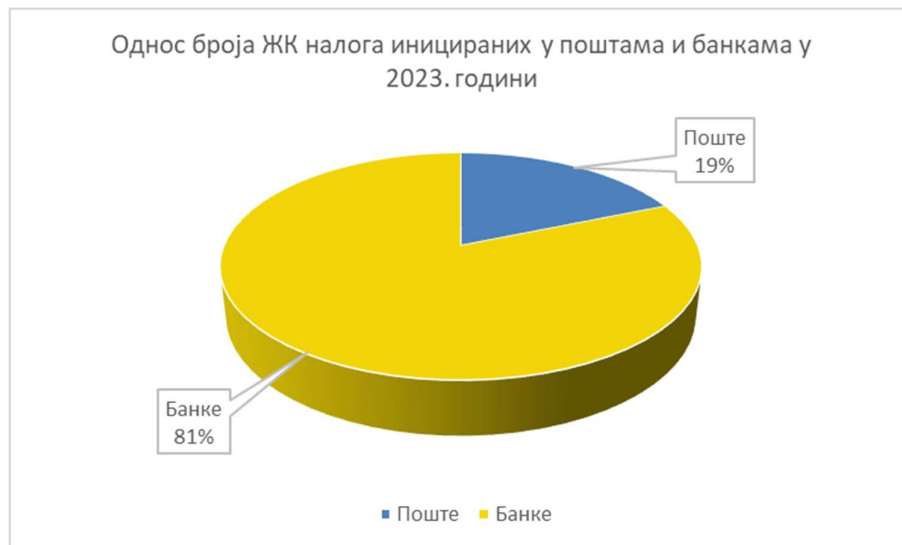

Од укупно 22 банке у БиХ, 5 банака је процесуирало међубанарске платне налоге запримљене у пословницама пошта.

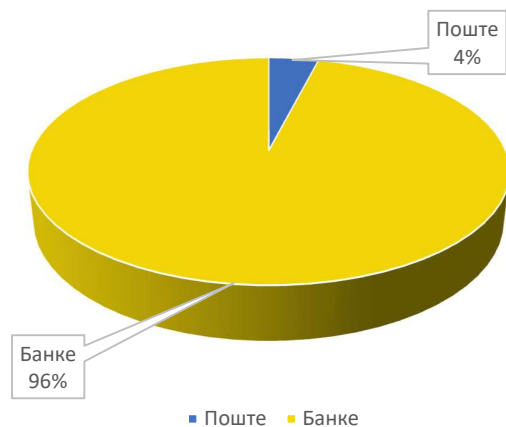
У наставку је преглед међубанкарских платних трансакција запримљених у пословницама пошта за 2023. годину по броју као и по вриједности налога, а које су реализоване кроз БПРВ и жиро клиринг системе:

Број међубанкарских платних трансакција запримљених у пословницама пошта			
Година	Жиро клиринг	БПРВ	Укупно
2023.	9.232.005	6.813	9.238.818

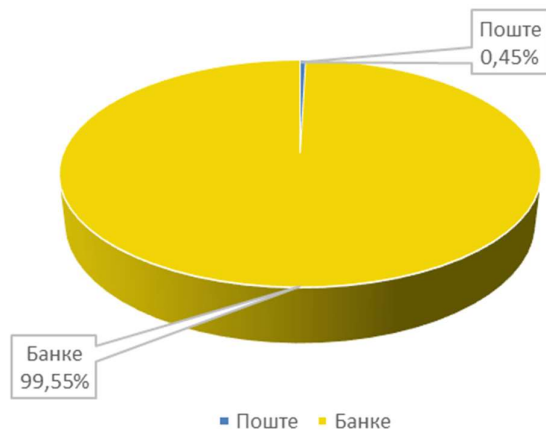
Вриједност међубанкарских платних трансакција запримљених у пословницама пошта			
Година	Жиро клиринг	БПРВ	Укупно
2023.	951.833.757	126.101.122	1.077.934.879

Однос вриједности ЖК налога иницираних у поштама и банкама у 2023. години

Однос броја БПРВ налога иницираних у поштама и банкама у 2023. години

Однос вриједности БПРВ налога иницираних у поштама и банкама у 2023. години

